געהאַט די בעסטע אויסזיכטן נאָך לאַנגע יאָרן ממש צו הערשן אויף דער יידישער אָפּערעטן־בינע״.

נאָכן אויסבראָך פון דער צווייטער וועלט־מלחמה האָט זי און איר פאַמיליע אָנגעהויבן זיך שרעקן, אַז היטלער וועט פאַרכאַפּן לעטלאַנד. זיי האָבן ליקווידירט זייער היים. איר מאַן וואָס איז געווען אַ פאַרמעגלעכער סוחר אין ריגע, האָט צוזאַמען מיט איר און אַ זון עמיגרירט קיין אַמעריקע. דער מאַן האָט גענומען זוכן אַ באַשעפטיקונג און ניט געפונען. ט. האָט געפּרוווט אויפטרעטן אויף קאָנצערטן און ניט געקראָגן קיין מעגלעכקייט. זי האָט באַקומען אַ ראָל אין אַ יידישן פילם מיט מיכאַלעסקאָ, אָבער איר געדריקטע עקאָנאָמישע לאַגע האָט זי דערפירט צו פאַרצווייפלונג, און אויסנוצנדיק, וואָס קיינער איז ניט געווען אין שטוב, האָט זי זיך דעם 28 פעברואַר 1940 אויפגעהאַנגען אין איר היים אין ניו־יאָרק.

ש. ע. פון זלמן זילבערצווייג.
ל. מירקעס [מאַרק ראַזומני] — נינאַ טאַליני — די „איד. שיקסע״ וואָס קערט זיך אום צום ריג. איד. טעאַטער, „באַטאַג״, ריגע, 16 נאָוו. 1932.
שושנה ג. — נינאַ טאַליני — נייער „סטאַר״ אין ריגער אידישען טעאַטער, דאָרט, 20 סעפּט. 1933.
[—] — פליכטלינג־זינגערין פון רוסלאַנד הענגט זיך ווען איר מאַן געהט זוכען אַ רזשאַב, „פאָרווערטס״, נ. י., 1 מערץ 1940.

„סימכעווסאָסען״ [שמחה וששון]

יאָנאַס טורקאָוו שרייבט:

„אין גראָדנע איז אין יאָר 1926 געגרינדעט געוואָרן אַ קליינקונסט־טעאַטער א״נ „סימכעוועסאָסען״ (שמחה וששון) אונטער דער ליטעראַרישער אָנפירונג פונם רעדאַקטאָר פון „גראָדנער מאָמענט״ — דורל בערעזאָווסקי.

די הויפּט־כוחות, וואָס האָבן זיך גרופּירט אַרום דעם דאָזיקן טעאַטערל, זיינען געווען: אַנאַ לוביטש, יענקעלע ליפּינסקי, דער קונסט־מאָלער יוסף פאַסמאַניק, וועלכער האָט אויך מיטגעשפּילט, און יהודה יאַצעוולאַן״.

יאָנאַס טורקאָוו — „פאַרלאָשענע שטערן״, בוענאָס איירעס, 1953, באַנד צוויי, ז. 131.

ראָלאַנד, וויליאַם
[וועלוול כאַסקין]

[געב. 24 יולי 1885 — געשט. 16 יאַנואַר 1960]

געבוירן 24 יולי 1885 אין וויטעבסק, ווייס־רוסלאַנד. עלטערן — סוחרים פון מלבושים. געלערנט אין חדרים און שפּעטער פּריוואַט. אין עלטער פון 14 יאָר געוואָרן אַן אָנגעשטעלטער אין אַ מאַנופאַקטור־געשעפט, ווו ער אַרבעט בערך 5 יאָר. זייענדיק אַן אַקטיווער מיטגליד פון „בונד״, איז ר. בעת אַן ערשטע מייפייערונג אַרעסטירט געוואָרן און געשטעלט געוואָרן אונטער פּאָליציי־אויפזיכט, און צוליב דעם אַנטלאָפן קיין אַמעריקע, ווו ער פאַרנעמט זיך מיט באַזאָרגן צייטונגען צו אַבאָנענטן און דערנאָך ווערט ער אַן אַגענט פון לעבנס־פאַרזיכערונג.

אויס ליבע צו דער בינע, זיך אָנגעשלאָסן אין יואל ענטינס „פּראָגרעסיוו דראַמאַטיק קלוב״, ווו ער פלעגט אַרויסטרעטן אַלס דעקלאַמאַטאָר.

1906 — צוריקגעפאָרן קיין רוסלאַנד און דאָרט געווען זייער אַקטיוו, אַז דר. זשיטלאָווסקי זאָל אויסגעקליבן ווערן אַלס דומאַ־דעפּוטאַט. בכדי צו שאַפן געלט־מיטלען פאַר דער דאָזיקער וואַל־אַקציע ווערן איינגעאָרדנט אייניקע פאָרשטעלונגען, און ר. טרעט דאַמאָלט אויף אַלס „משה מגיד״ אין פּינסקיס „פאַמיליע צבי״ אונטער ש. אַנסקיס רעזשי. באַלד דערויף קערט ער זיך צוריק קיין אַמעריקע, האָט דאָרט חתונה מיט דער אַקטריסע פּאולין האָפמאַן (ע׳ לעקסיקאָן״, זז. 85־584). און ווערט דורכדעם צוגעצויגן צום יידישן טעאַטער, אָבער זיין ערשטע פאַרבינדונג מיטן פּראָפעסיאָנעלן יידישן טעאַטער הייבט זיך אָן ערשט אין 1916, ווען ער ווערט קאַסירער ביי מאַקס גאַבעל אין „ליפּצין״־טעאַטער, ווו ער אַרבעט ביז 1920. אין 1921 ווערט ער „ליסער״ פון „ליבערטי״־טעאַטער, ווו ער אַנגאַזשירט צו שפּילן קלאַראַ יאָנג. אין 1922 ווערט ער מענעדזשער אין גאַבעלס „מאָריס״־טעאַטער. אין 1923 פאָרט ער ווידער קיין רוסלאַנד און ברענגט קיין אַמעריקע בשותפות מיט באָריס טאָמאַשעווסקי, די „ווילנער טרופּע״.

וועגן דעם שרייבט דער מיטגליד פון דער „ווילנער טרופּע״ אַלעקסאַנדער אַזראַ:

„...ניט אין אַ צילינדער־הוט און ניט מיט אַ גרויסן קינסטלער־באַנד ווי זיין שותף, האָט ער באַגעגנט די „ווילנער טרופּע״ אַראָפּגייענדיק פון שיף, איז פאַר אונדז געשטאַנען אַ יונגערמאַן מיט אַ זייער אינטעליגענטן אויסזען, אין נעטע, ניט־שרייענדיקע מלבושים, מיט אַ חנודיקן, ברייטלעכן, ליבן שמייכל, און שטיל, מיט אַ צאַרטער שטימע, געזאָגט „ברוכים הבאים, ווילנער, איך בין גליקלעך אייך צו זען״.

דער דאָזיקער פריינטלעכער קבלת־פּנים פון אָט דעם איידעלן מענטשן האָט צעשטרייט אונדזער נערוועזקייט און צופרידענע האָט דער נייער פריינט מר. ראָלאַנד אונדז אַוועקגעפירט אין האָטעל „לאָרידזש״, וועלכן ער האָט פאַר אונדז צוגעגרייט אויף דער זעלבער גאַס, אויף בראָדוויי, האָט ער אויך פאַר דער „ווילנער טרופּע״ געדונגען דעם „נאָרא בעיס״־טעאַטער. ...ווי אַ טאַטע זאָרגט איבער זיינע קינדער, אַזוי האָט אונדזער ליבער ראָלאַנד געזאָרגט וועגן אַלע באַקוועמלעכקייטן, פאַר אונדז. ...ער האָט אמתדיק ליב געהאַט, אמתדיק פאַרשטאַנען און אמתדיק געפילט דאָס טעאַטער. ער פלעגט אָפּזיצן גאַנצע טעג ניט אין זיין אָפיס אין טעאַטער, נאָר ביי אונדזערע פּראָבן, האָט ליב געהאַט צו קוקן און נאָכפאָלגן מיט גרויס אינטערעס אונדזער צוגרייטונגס־אַרבעט.

אין אונדזער היסטאָרישער נאַכט, בעת דער ערשטער פאָרשטעלונג פון אונדזער „ווילנער טרופּע״ אין ניו־יאָרק (דיבוק) איז אונדזער ברודער ראָלאַנד געווען מיט אונדז הינטער דער בינע, אונדז אָפּגעהיט, ניט צוגעלאָזן צו אונדז קיינעם מען זאָל אונדז, חלילה, ניט שטערן. און נאָך דעם לעצטן פאָרהאַנג, ווען די ווענט פון „נאָרא בעיס״־טעאַטער האָבן זיך געטרייסלט פון די הילכיקע אַפּלאָדיסמענטן, איז פריינט ראָלאַנד אַ גליקלעכער, אַ באַרוישטער פון פרייד און דערפאָלג, אַריינגעלאָפן אין מיין און (זיין פרויס) עלמיתס גאַרדעראָב, געכאַפּט אונדזערע הענט און שטאַרק זיי געדריקט, געוואָלט עפּעס זאָגן, נאָר ניט געקאָנט ...צוויי גרויסע פערלדיקע טרערן זיינען געשטאַנען אין זיינע שטראַלנדיקע שוואַרץ־בלויע אויגן״.